

Opinions of Social Studies Teachers on Constructivist Approach Based in-Class Practices*

Eren YÜRÜDÜR**, Tülay COŞKUN CİMBİZ***

Received date: 13.09.2017

Accepted date: 23.11.2017

Abstract

In this research, it is aimed to put forward the opinions of Social Studies teachers, working in the city of Tokat, on constructivist approach based in-class practices. In line with the views stated by Social Studies teachers, it has been tried to determine to what level constructivist approach based in-class practices are, what type of problems arise, solution proposals that are put forward for arising problems and suggestions for improving the quality of Social Studies courses. Case study pattern, which is a qualitative research method, has been used in the study. The study group consists of 30 Social Studies teachers working in Tokat province in 2015 – 2016 academic year. Teachers are selected according to criterion sampling out of purposive sampling methods. The data collected through semi-structured interview form developed by the researcher has been analyzed and interpreted using descriptive analysis approach, which is a kind of qualitative data analysis approach. The findings of the interview were discussed in accordance with the purpose of the study and within the context of the literature.

Keywords: Social studies course, social studies teaching process, constructivist teaching approach, teacher opinions.

* This article has been produced from master's thesis prepared by Tülay COŞKUN CİMBİZ under the supervision of Eren YÜRÜDÜR in 2016 at Gaziosmanpaşa University Institute of Educational Sciences, Department of Elementary Education, Social Studies Education Master Program. The study has not been published anywhere.

** Prof. Dr., Gaziosmanpaşa University, Faculty of Science and Letters, Department of Geography, Tokat, Turkey; eren.yurudur@gop.edu.tr

*** Teacher, Tokat TED Private College, Tokat, Turkey; tulaycskncmbz@gmail.com

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşımaya Dayalı Sınıf İçi Uygulamalarına Yönelik Görüşleri*

Doi numarası: 10.17556/erziefd.337992

Eren YÜRÜDÜR**, Tülay COŞKUN CİMBİZ***

Geliş tarihi: 13.09.2017

Kabul tarihi: 23.11.2017

Öz

Bu araştırmada, Tokat ilinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamalarına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin belirttiği görüşler doğrultusunda; yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamaların ne düzeyde olduğu, ne tür sorunlar yaşandığı, yaşanan sorunlara yönelik ortaya konulan çözüm önerileri ile Sosyal Bilgiler dersinin niteliğini artırmaya yönelik öneriler belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu, 2015 - 2016 eğitim ve öğretim yılında Tokat ilinde görev yapan 30 Sosyal Bilgiler öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenler, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme göre seçilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanan veriler, nitel veri analizi yaklaşımlarından betimsel analiz yaklaşımı kullanılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular araştırmanın amaçları doğrultusunda ve literatür çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler dersi, sosyal bilgiler öğretim süreci, yapılandırmacı öğretim yaklaşımı, öğretmen görüşleri.

* Bu makale, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Bölümü Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi Yüksek Lisans Programında 2016 yılında Eren YÜRÜDÜR danışmanlığında Tülay COŞKUN CİMBİZ tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir. Çalışma herhangi bir yerde yayınlanmamıştır.

** Prof. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Tokat, Türkiye; eren.yurudur@gop.edu.tr

*** Öğretmen, Tokat Özel TED Koleji, Tokat, Türkiye; tulaycscncmbz@gmail.com

1. Giriş

21. yüzyıl toplumlarında müthiş bir şekilde bilgi patlaması yaşanmaktadır. Bilimsel ve teknolojik alanlarda ortaya çıkan hızlı gelişmeler, günümüzde bilgi patlamasını harekete geçirmiştir. Bu bilgi dünyası içerisinde tüm bilgilere sahip olmak ise imkânsız bir hale gelmiştir. Bundan dolayı bireyler, bilgi depolamaktan ziyade bilgiyi elde etme, elde ettiği bilgileri yorumlama ve gereksinimlerini dikkate alarak kullanabilmeleri ihtiyaç haline gelmiştir.

Dünyada sabit ve tek bir eğitim sisteminden söz etmek mümkün değildir. Eğitim sistemi sürekli olarak sorgulanan ve geliştirilen bir yapıya sahiptir. Dünyada yaşanan hızlı değişim ve gelişim eğitim sistemini farklı bir boyuta taşımaktadır.

Türk eğitim sisteminde uzun yıllar geleneksel eğitim anlayışı hâkimdi. Geleneksel eğitim anlayışının merkezinde öğretmen, öğrenci ve bilgi vardır. Burada bilgiyi aktarma görevi öğretmenin olurken, bilgiyi alma görevi öğrencinindir. Bundan dolayı geleneksel eğitim anlayışı öğretmeni aktif kılarken öğrenciyi de pasif kılmaktadır. Bu eğitim anlayışının temelinde bilgi objektif olarak kabul görmektedir. Bu bilgilerin öğretmen tarafından öğrencilere iletilmesi gerekmektedir (Özden, 2011, s. 54). Bu görüşe göre öğrenciler, öğretmenlerinin öğretmesine bağlı olarak öğrenirler (Ersoy, 2008, s. 238).

Eğitim sistemlerindeki değişim ihtiyacı, Türkiye'yi de etkisi altına almıştır. Değişimin ilk somut adımı, öğretim programlarının değişimi ile atılmıştır. Bu değişim, diğer alanlarda olduğu gibi Sosyal Bilgiler alanında da gerçekleşmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 30.06.2005 tarih ve 188 sayılı kararı ile İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretim Programı hazırlanmış ve kabul edilmiştir (Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB], 2005). O günden bugüne, Türk Eğitim Sistemi'nde yapılandırmacı yaklaşım anlayışı hâkim olmuştur. Hazırlanan İlköğretim Sosyal Bilgiler Programı ile ilgili açıklamalar şu şekilde ifade edilmiştir:

Bilgi, önemini insanlık tarihi boyunca korumuştur. Günümüz dünyasında ise iletişim imkânlarının küçülmesiyle birlikte en önemli faktör haline gelmiştir. Yaşadığımız bu devirde üstün olan güç, bilgiyi üreten ve bilgiyi kullanan insanlardadır. Bilginin elde edilmesinde, kullanılmasında ve istenen niteliklere sahip insan gücüne sahip olunabilmesinde en önemli vazifeyi eğitim sistemimiz üstlenmektedir. Tüm dünyada meydana gelen toplumsal, bireysel ve ekonomik değişim ve gelişmeler, ülkemizde de süreç içerisinde kendini göstermektedir. Bütün bu değişme ve gelişmeleri eğitim sistemimize ve programlarımıza aksettirmek bir mecburiyet durumuna gelmiştir. Türk Eğitim Sistemi'nde hazırlanmış olan programlar, tüm dünyada meydana gelen bu gelişme ve değişimleri, Avrupa Birliği düzgülerini ve eğitime bakış açısını, var olan programların değerlendirmelerine ait neticeleri ve ihtiyaç çözümlerini dikkate almaktadır (MEB, 2005b).

Yapılandırmacılık (constructivism), diğer bir tabirle yapılanmacılık, bilginin doğasına ait bir kavramdır (Demirel, 2004, s.233). Bilginin insanlar tarafından oluşturulması anlamına gelmektedir (Aydın, 2012, s. 14). Yani yapılandırmacılıkta öğrenme, bireyin zihninde oluşan bilişsel bir süreçtir (Akpınar, B. 2010). Başka bir ifadeyle yapılandırmacılık terimi, bilginin öğrenci tarafından yapılandırılmasını ifade etmektedir. Öğrenciler, bir şeyi öğrenirken anlamı, bireysel ve sosyal olarak yapılandırmış olur. Bundan dolayı öğrenmeyi, anlamlandırma ve anlam yapılandırma süreci olarak tanımlayabiliriz (Özden, 2011, s. 55).

Yapılandırmacı yaklaşımla birlikte öğretmenin ve öğrencinin rolleri değişmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin rolü geleneksel eğitime göre oldukça farklılık göstermektedir. Öğretmenin rolleri açısından bu farklılıkların temelinde, öğrenme-öğretme ortamını düzenleme

ve rehberlik etme başta gelmektedir (Çandar ve Şahin, 2013). Yapılandırmacı öğrenmede öğrenci, bilgiyi yapılandırarak alır, öğrenmeden bizzat kendisi sorumludur ve öğrenmede aktif rol oynar. Öğrenmenin gerçekleşme aşaması ve denetimi öğrencinin kontrolündedir. Öğrenme aşamasında öğrencinin sabırlı ve girişimci olması beklenir (Ersoy, 2008, s. 232; Şaşan, 2002).

Yapılandırmacı yaklaşım, Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri, materyal kullanımı ve ölçme ve değerlendirme tekniklerinde bir takım değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Öğretim yöntem ve tekniklerinde öğretmenlere çok iş düşmektedir. Okulda öğrenilen konular, günlük yaşamdan kopuk kalmaktadır. Bu olumsuzluğun düzeltilmesi ve tüm öğrenmelerin anlamlı kılınabilmesi için çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanması gerekir. Ayrıca öğretmenlerin çeşitli etkinlikler oluşturması şarttır. Bu amaçla geliştirilen yöntem ve teknikler, öğrenmenin meydana gelmesini kolay kılmakta, ayrıca öğrenilen yeni bilgilerin kalıcı olmasını sağlamaktadır (Yel, Taşdemir ve Yıldırım, 2011, s. 62). Bunun için öğretim yöntem ve tekniklerinin iyi bilinmesi gerekiyor (Yaşar ve Gültekin, 2009, s. 89).

Öğretim materyalleri kullanımı, öğrenme-öğretme ortamını etkili kılarken farklı öğrenme hız ve isteklerine sahip öğrencilerin öngörülen hedeflere kolay ulaşmasını sağlar. Öğretim faaliyetlerinde materyal kullanımı, algılamayı ve öğrenmeyi kolaylaştırırken öğrencilerin dikkatini çekerek derse olan ilgilerini arttırır. Materyaller sayesinde, öğrencilerin daha fazla duyu organlarına hitap edilmiş olunur. Öğretim aşamasında daha fazla duyu organına hitap edildiğinde öğrencilerin öğrenmesi hızlı, kalıcı ve bir o kadar da başarılı olur. İlköğretim programları arasında büyük bir öneme sahip olan Sosyal Bilgiler dersinde materyal kullanımının ne derece önemli olduğu ortadadır (Yeşiltaş, 2009, s. 224).

Yapılandırmacı yaklaşımla birlikte sınıf içinde yapılan değerlendirmeler süreç odaklı olmaya başlamıştır (Dilaver ve Akyürek Tay, 2011, s. 113; Demirel, 2004, s. 236). Değerlendirme süreci, sadece ürün odaklı olmaktan çıkmıştır. Öğrenciler eğitim ve öğretim süreci boyunca sürekli olarak gözlemlenmeye başlanmıştır.

Yapılandırmacı yaklaşım, Türkiye Cumhuriyeti'nde uygulanmaya konulduğundan bu yana on yıl geçmiştir. Geçen bu zaman zarfında yapılandırmacı yaklaşım, Türkiye'de öğretmenler tarafından istenilen şekilde uygulanıp uygulanmadığı merak edilen bir konudur. Bu araştırma ile Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sınıf içinde yapılandırmacı yaklaşımı ne ölçüde uyguladıkları, uygulama aşamasında ne tür sıkıntılar yaşadıkları ve Sosyal Bilgiler dersinin niteliğinin arttırılması için ne tür öneriler getirilebilecekleri araştırılmıştır. Bu araştırmanın bulguları ve sonuçları, bu dersi veren öğretmenlere, program geliştirme uzmanlarına ve bu alanda çalışmak isteyen araştırmacılara katkıda bulunması ve dönüt vermesi açısından önem taşımaktadır.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında Tokat ilinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamalarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır.

1.2 Araştırmanın Problemi

Tokat ilinde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamalarına yönelik görüşleri nelerdir?

Bu probleme dayalı olarak geliştirilen alt problemler şunlardır:

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamalarda kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri; öğretim teknolojileri ve materyalleri ile ölçme tekniklerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin geleneksel eğitim ile yapılandırmacı yaklaşım arasındaki tercih durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak işlenen Sosyal Bilgiler dersinde sorun yaşanmakta mıdır? Yaşanılan sorunlar ile ilgili çözüm önerileri nelerdir?

Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak işlenen Sosyal Bilgiler dersinin niteliğinin artırılmasına yönelik öğretmen görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli/ Deseni

Bu araştırma betimsel özellik taşıyan nitel bir araştırmadır. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamalarına yönelik görüşlerine ilişkin sonuçları ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Durum çalışması deseninde bir duruma ilişkin etkenler (bireyler, ortam, olaylar, süreç, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ya da ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 77).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmada öğretmenler, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme dikkate alınarak seçilmiştir. Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel unsur önceden oluşturulmuş olan ölçütleri karşılayan tüm durumların çalışılmasıdır. Burada bahsedilen ölçütler araştırmacı tarafından belirlenebilir ya da önceden hazırlanmış olan bir ölçüt listesi kullanılabilir. (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 112). Bu doğrultuda 2015 – 2016 eğitim ve öğretim yılında Tokat ilinde görev yapmakta olan 30 Sosyal Bilgiler öğretmeniyle görüşme yapılmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan 30 sosyal bilgiler öğretmenin araştırılmaya katılabilmesi için araştırmacı tarafından dört ölçüt temel alınmıştır. Birinci ölçüt, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan resmi okullarda görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenlerinden oluşmasıdır. İkinci ölçüt, sosyal bilgiler öğretmenlerinin en az bir yıl hizmet süresine sahip olmasıdır. Üçüncü ölçüt, Tokat ili geneline dağılımının nasıl yapılacağı olmuştur. Çalışma grubu Tokat ili geneline yayıldığı için dağılım, il merkezine 8 ve ilçelere 2 şer tane katılımcı gelecek şekilde yapılmıştır. Bu sayede bir il merkezi (8 katılımcı) ve 11 ilçede (22 katılımcı) toplam 30 katılımcı belirlenmiştir. Buradaki amaç il geneline eşit oranda hitap edebilmektir. Dördüncü ölçüt ise çalışma grubunu oluşturacak 30 öğretmenden 15'inin kadın 15'inin de erkek olmasıdır. Amaç cinsiyetin eşit şekilde dağılımını sağlamaktır.

Araştırmada gizlilik esasına uygun olarak her katılımcıya bir kod verilmiştir. Katılımcılar; SBÖ-1E, SBÖ-2E, SBÖ-3E, SBÖ-4E, SBÖ-5E, SBÖ-6E, SBÖ-7E, SBÖ-8E, SBÖ-9E, SBÖ-10E, SBÖ-11E, SBÖ-12E, SBÖ-13E, SBÖ-14E, SBÖ-15E, SBÖ-1K, SBÖ-2K, SBÖ-3K, SBÖ-4K, SBÖ-5K, SBÖ-6K, SBÖ-7K, SBÖ-8K, SBÖ-9K, SBÖ-10K, SBÖ-11K, SBÖ-12K, SBÖ-13K, SBÖ-14K, SBÖ-15K olarak isimlendirilmiştir. Araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler öğretmenlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Bilgiler*

Kod	Cinsiyet	Yaş	Mezun Olduğu Fakülte	Mezun Olduğu Bölüm	Hizmet Süresi (Yıl)	Görev Yeri
SBÖ-1E	Erkek	40 ve üzeri	Fen Ed. Fak.	Coğrafya	20 ve üstü	İl Merkezi
SBÖ-2E	Erkek	40 ve üzeri	Fen Ed. Fak.	Tarih	11 – 20	İl Merkezi
SBÖ-3E	Erkek	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	11 – 20	İl Merkezi
SBÖ-4E	Erkek	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İl Merkezi
SBÖ-5E	Erkek	22 – 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-6E	Erkek	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-7E	Erkek	22 – 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-8E	Erkek	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	11 – 20	İlçe
SBÖ-9E	Erkek	22 – 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-10E	Erkek	22 – 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-11E	Erkek	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-12E	Erkek	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-13E	Erkek	22 – 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-14E	Erkek	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	11 – 20	İlçe
SBÖ-15E	Erkek	22 – 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-1K	Kadın	40 ve üzeri	Fen Ed. Fak.	Coğrafya	20 ve üstü	İl Merkezi
SBÖ-2K	Kadın	40 ve üzeri	Fen Ed. Fak.	Tarih	11 – 20	İl Merkezi
SBÖ-3K	Kadın	30 - 40	Fen Ed. Fak.	Tarih	11 – 20	İl Merkezi
SBÖ-4K	Kadın	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İl Merkezi
SBÖ-5K	Kadın	22 – 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-6K	Kadın	22 – 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-7K	Kadın	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-8K	Kadın	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	11 – 20	İlçe
SBÖ-9K	Kadın	22 – 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 – 10	İlçe
SBÖ-10K	Kadın	30 - 40	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	11 – 20	İlçe

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşımına Dayalı...

SBÖ-11K	Kadın	22 - 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 - 10	İlçe
SBÖ-12K	Kadın	22 - 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 - 10	İlçe
SBÖ-13K	Kadın	22 - 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 - 10	İlçe
SBÖ-14K	Kadın	22 - 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 - 10	İlçe
SBÖ-15K	Kadın	22 - 30	Eğitim Fak.	Sosyal Bilgiler	1 - 10	İlçe

* Katılımcı Sayısı: 30 (25 Sosyal Bilgiler Öğretmeni, 3 Tarih Öğretmeni, 2 Coğrafya Öğretmeni)

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Görüşme formunun ilk sayfasında katılımcılara ait birtakım bilgiler (Görüşme yeri; görüşme yapılan kişinin cinsiyeti, yaşı, mezun olduğu okul, branşı, hizmet süresi ve görev yeri) yer almaktadır. Araştırmacı, görüşmüş olduğu her bir katılımcıya ilk olarak çalışmayı tanıtmış ve çalışmanın amacını söylemiştir. Sonrasında araştırmacı, katılımcılara görüşme yapmasının sebebini, elde edilecek olan bilgilerin araştırma dışında herhangi bir yerde kullanılmayacağını ve isimlerinin hiçbir şekilde rapora yansıtılmayacağını belirtmiştir.

Görüşmeler, 1 Ocak 2016 ile 16 Şubat 2016 tarihleri arasında yapılmıştır. Görüşmeler, öğretmenlerden randevu alındıktan sonra belirlenen tarihlerde gerçekleştirilmiştir. 2015 – 2016 eğitim ve öğretim yılı yarıyıl tatiline denk gelen zamanda öğretmenlerle daha rahat görüşme fırsatı bulunmuştur. Görüşmelerin bazıları katılımcıların görev yaptıkları okulda bazıları da Tokat Öğretmenevi'nde yapılmıştır.

Araştırma süresi boyunca yapılan tüm görüşmeler, araştırmacı tarafından yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşme formundaki sözleşme, görüşmeye başlamadan önce katılımcılara okunmuştur. Sorular tüm öğretmenlere sırasıyla sorulmuştur. Görüşmeler, katılımcıların onayı ile birlikte ses kayıt cihazı kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Gerçekleştirilen her bir görüşme, ortalama 20 – 25 dakika arasında sürmüştür.

Görüşme süresi boyunca ses kaydına alınan görüşmeler, bilgisayarda metin haline dönüştürülmüştür. Araştırmacı tarafından, metin haline dönüştürülen veriler dikkatli bir şekilde okunmuş ve önemli olan boyutlar belirlenerek her bir boyutun ne anlama geldiği saptanmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmada nitel veri analizi yaklaşımlarından betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır. Betimsel analizde esas amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır. Önceden tespit edilen veriler, önceden belirlenen temalara ya da görüşme soruları dikkate alınarak okuyucuya sunulur. Görüşülen kişilerin görüşlerini yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 224).

Buradan hareketle görüşme soruları tek tek alınmış ve her soru için verilen cevaplar ayrı ayrı okunmuştur. Görüşme sorularından yola çıkılarak verilerin hangi temada sunulacağına dair bir çerçeve oluşturulmuştur. Oluşturulan bu çerçeve, araştırmacının alt problemlerini kapsamaktadır. Bu çerçeveye göre elde edilen veriler düzenlenmiş ve tanımlanmıştır. Ayrıca bu veriler, doğrudan ya da dolaylı alıntılarla açıklanmaya çalışılmıştır. Nitel araştırma neticesinde ortaya çıkan veriler gruplandırılmış ve sayısallaştırılarak katılımcılarla ilgili frekans ve yüzde değerleri verilmiştir.

3. Bulgular

Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın amacı ve alt amaçları dikkate alınarak dört başlık altında verilmiştir.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamalarına ilişkin bulgular, üç başlık altında verilmiştir.

3.1.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Sınıf İçi Uygulamalarda Kullandıkları Öğretim Yöntem Ve Tekniklerine İlişkin Bulgular

Katılımcılara ilk olarak sınıf içerisinde kullandıkları yöntem ve tekniklerin neler olduğu sorulmuş ve verdikleri yanıtlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Sınıf İçinde Kullandıkları Öğretim Yöntem ve Tekniklerine Ait Frekans ve Yüzde*

Öğretim Yöntem ve Teknikler	f	%
Anlatım	30	21
Soru-cevap	30	21
Örnek Olay	17	11.9
Drama	13	9.1
Beyin Fırtınası	12	8.4
Tartışma	7	4.9
Altı Şapkalı Düşünme	6	4.2
Kavram Haritası	5	3.5
Problem Çözme	5	3.5
Eğitsel Oyunlar	4	2.8
Gösteri	3	2.1
Simülasyon	2	1.4
Balık Kılçığı	2	1.4
Gezi ve Gözlem	2	1.4
Öykü Oluşturma	2	1.4
Proje	2	1.4
İstasyon	1	0.7
Toplam	143	100

*Görüşmeciler bu soruya birden fazla yanıt vermiştir.

Buna göre katılımcıların 30'u da anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniğini kullanarak ders işlediklerini belirtmiştir. Ayrıca katılımcılardan 17 kişi, örnek olay yöntemini kullandığı belirtmiştir. Katılımcılardan 2 kişi öykü oluşturma tekniğini; 2 kişi proje yöntemi ve 1 kişi de istasyon tekniğini kullandığını belirtmiştir.

Araştırma kapsamında katılımcılara, yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içinde kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri kullanma sebepleri de sorulmuştur. Katılımcıların bununla ilgili görüşleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Sınıf İçinde Kullandıkları Öğretim Yöntem ve Tekniklerin Sebeplerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Yöntem ve Tekniklerin Kullanılma Sebepleri	f	%
Öğrenme düzeylerini belirlemek	5	13.2
Öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamak ve artırmak	5	13.2
Öğrencilerin akademik bilgi seviyelerini artırmak	4	10.5
Farklı seviye ve zekâya sahip olan öğrencilerin gelişimlerini sağlamak	4	10.5
Öğrencilerin ilgisini çekmek	3	7.9
Okuma ve yazmasında sıkıntı olan öğrencilerin gelişimini sağlamak	2	5.3
Eğlenceli ve zevkli bir öğrenme ortamı sağlamak	2	5.3
Öğrenmelerin kalıcılığını artırmak	2	5.3
Zaman yönünden uygun olanları seçmek	2	5.3
Öğrencilerin bilgiyi yapılandırmasını sağlamak	2	5.3
Öğrencileri derse hazırlamak	1	2.6
Uygulanışları kolay olanları seçmek	1	2.6
Öğrencileri derse karşı daha çok güdülemek	1	2.6
Güncel bilgileri konularımızda kullanmak	1	2.6
Öğrencilerin iletişimsel becerilerini artırmak	1	2.6
Öğrencilerin araştırma duygularını geliştirmek, düşünme ve sorgulamalarını sağlamak	1	2.6
Öğrencilerin konuyu daha iyi içselleştirebilmelerini sağlamak	1	2.6
Toplam	38	100

* Görüşmeciler bu soruya birden fazla yanıt vermiştir.

Buna göre katılımcılardan 5 kişi öğrencilerin öğrenme düzeylerini belirlemek, 5 kişi öğrencilerin derse aktif katılımlarını sağlamak, artırmak ve 4 kişi öğrencilerin akademik bilgi seviyelerini arttırmak için kullandıklarını belirtmiştir. Ayrıca 2 kişi zaman yönünden uygun olanları seçmek, 2 kişi öğrencilerin bilgiyi yapılandırmacı sağlamak ve 1 kişi de öğrencileri derse hazırlamak için kullandıklarını belirttikleri görülmektedir.

“Sosyal Bilgiler dersinde daha çok düz anlatım, soru-cevap, beyin fırtınası, proje yöntemi ve projeksiyon aletini kullanıyorum. Bunları kullanmamın sebebi öğrencilerin seviyesinden kaynaklanmasındır.” (SBÖ-10K).

“Anlatım, soru-cevap, altı şapka, beyin fırtınası, tartışma, gösteri, örnek olay, yaratıcı drama, kavram haritaları, ev ödevleri gibi yöntem ve teknikleri kullanmaktayım. Öğrencilerin konuyu daha iyi içselleştirebilmesi için farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekli. Çünkü öğrenciler çok farklı zekâ yapılarına sahipler. Tek bir yöntemle bütün öğrencilere hitap etmek mümkün değil.” (SBÖ-11K).

“...Sunum ağırlıklı anlatımları daha fazla kullanıyorum. Zaman yönünden daha uygun. Sosyal Bilgiler sözel ağırlıklı bir ders olduğu için daha çok anlatım yöntemini kullanıyorum. Aksi halde zamanı yetiştiremiyorum. Bir de örnek olay incelemesini kullanıyorum. Güncel bilgiler konularımızda sıkça yer aldığından bol bol güncel olay örneklerini kullanarak ders işliyorum.” (SBÖ-11E).

Sebeplerden diğere katılımcılardan SBÖ-4K kodlu katılımcı, öğrencilerin seviyelerinin çok düşük olmasından dolayı yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmakta çok zorlandığını dile getirmektedir. SBÖ-3E kodlu katılımcı ise genelde EBA eğitim sitesi ve sunumlardan faydalandığını dile getirirken, eğitsel oyunlardan da faydalandığını ve tarih konularında da drama tekniğinin faydalı olduğunu dile getirmiştir.

3.1.2 Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Sınıf İçi Uygulamalarda Kullandıkları Öğretim Teknolojileri Ve Materyallerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında katılımcılara ikinci olarak sınıf içinde yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim teknolojileri ve materyallerini kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur. Katılımcıların tamamı kullandığını belirtmiştir.

Katılımcıların sınıf içerisinde kullandıkları öğretim teknolojileri ve materyallerine ait verdikleri yanıtlar aşağıda yer alan tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Sınıf İçinde Kullandıkları Öğretim Teknolojileri ve Materyallerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	f	%
Ders ve Çalışma Kitabı	30	17.9
Bilgisayar	21	12.5
İnternet	21	12.5
Çalışma Yaprakları	19	11.3
Projeksiyon	11	6.5
Akıllı Tahta	11	6.5
Küre	10	6
Video	9	5.4
Harita	7	4.2
Resim	7	4.2
Slayt	7	4.2
Eğitim CD'leri	4	2.4
Maketler	3	1.8
Zaman Şeridi	2	1.2
Atlas	2	1.2
Poster	2	1.2
İki Boyutlu Görseller	1	0.6
Puzzle	1	0.6
Gazete	1	0.6
Toplam	168	100

* Görüşmeciler bu soruya birden fazla yanıt vermiştir.

Buna göre katılımcıların 30'u da ders ve çalışma kitabını kullandıklarını belirtirken; 21 kişi bilgisayar ve 21 kişi de internet kullandıklarını belirtmiştir. Katılımcılardan 1'er kişi, yapılandırmacı yaklaşıma has olan iki boyutlu görseller, puzzle ve gazeteleri kullandıklarını belirtmiştir.

Alt problem çerçevesinde katılımcılara ilk soru olarak, sınıf içerisinde kullandıkları öğretim teknolojileri ve materyallere ulaşırken herhangi bir zorluk yaşayıp yaşamadıkları sorulmuştur. Bu soruya yönelik belirtilen görüşler aşağıda yer alan tabloda sunulmuştur.

Tablo 5. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Sınıf İçinde Kullandıkları Öğretim Teknolojileri ve Materyallerine Ulaşırken Zorluk Durumlarına Ait Frekans ve Yüzde Dağılımı

Öğretim teknolojisi ve materyallerine ulaşma durumu	f	%
Zorluk yaşamıyorum	21	70
Zorluk yaşıyorum	9	30
Toplam	30	100

Buna göre katılımcıların 21'i Sosyal Bilgiler dersinde kullandıkları öğretim teknolojileri ve materyallerine ulaşabilme konusunda herhangi bir zorluk yaşamadığını söylerken, 9'u zorluk yaşadığını dile getirmiştir.

Herhangi bir zorluk yaşamadığını belirten katılımcılar genel olarak, gerekli olan öğretim teknoloji ve materyallerinin okullarında mevcut olduğunu, mevcut olmayanları ise öğrencilerle birlikte yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 6. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Sınıf İçinde Kullandıkları Öğretim Teknolojileri ve Materyallerine Ulaşamama Sebeplerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımı

Öğretim teknolojisi ve materyallerine ulaşamama nedenleri	f	%
Okulun imkânlarının yetersiz olması	6	60
Okulun internet bağlantısının olmaması	1	10
MEB tarafından materyal olarak çok fazla desteklenmemesi	1	10
Akıllı tahtaların alt yapısının hazır olmaması	1	10
Okulların ekonomik yönden yetersiz olması	1	10
Toplam	10	100

Buna göre katılımcılardan 6 kişi okulun imkânlarının yetersiz olmasını, 1 kişi okulun internet bağlantısının olmamasını, 1 kişi akıllı tahtaların alt yapısının hazır olmamasını ve 1 kişi de okulların ekonomik yönden yetersiz olmasını öğretim teknolojisi ve materyallerine ulaşamama sebepleri olarak belirtmişlerdir.

Bu konuda SBÖ-7(E) kodlu katılımcı, ders kitabı, çalışma yapraklarını çok fazla kullandığını, projeksiyon cihazından faydalandığını ve öğrencilerle birlikte ellerindeki malzemeleri kullanarak materyaller hazırladığını belirtmiştir. SBÖ-8(E) kodlu katılımcı, "...Akıllı tahtaların gelmesiyle Sosyal Bilgiler dersinin daha zevkli olacağını düşünüyorum. Pek sıkıntı yok." şeklinde açıklama yaparken; benzer fikir ifade eden SBÖ-15(E) kodlu katılımcı, "...Teknoloji yeni yeni okullara girmeye başladı. Onun da eksiklikleri var. Tam olarak rayına oturmadı. Teknoloji var, ama kullanamıyoruz. Her konuda materyal bulmak çok zor." demiştir.

3.1.3 Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sınıf İçinde Yapılandırmacı Yaklaşımına Dayalı Kullandıkları Ölçme Ve Değerlendirme Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında katılımcılara öncelikle yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak derste hangi ölçme tekniklerini kullandıkları sorulmuş ve buna ait bulgular, Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Sınıf İçinde Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Ölçme Araçları	f	%
Yazılı yoklama (Eşleştirme soruları, açık uçlu sorular, boşluk doldurma, doğru ve yanlış sorular, çoktan seçmeli sorular)	30	42.
Sözlü sunum	8	11.

		4
Proje ödevi	7	10
Performans değerlendirme	4	5.7
Dereceli puanlama anahtarı (Rubrik)	4	5.7
Öz değerlendirme	4	5.7
Kavram haritaları	3	4.3
Öğrenci ürün dosyası (Portfolyo değerlendirme)	3	4.3
Gözlem formları	3	4.3
Görüşme (Mülakat)	1	1.4
Kontrol listeleri	1	1.4
Tanılayıcı dallanmış ağaç	1	1.4
Akran değerlendirme	1	1.4
Toplam	70	100

* Görüşmeciler bu soruya birden fazla yanıt vermiştir.

Buna göre katılımcılardan 30'u da ölçme aracı olarak yazılı yoklamayı kullandığını belirtmiştir. Katılımcılardan 8 kişi sözlü sunumu ve 7 kişi proje ödevini kullandıklarını belirtmiştir. Katılımcılardan 1'er kişi ise yapılandırmacı yaklaşıma ait olan kontrol listelerini, tanılayıcı dallanmış ağaç ve akran değerlendirmeyi kullandıklarını belirtmiştir.

Katılımcıların nasıl bir değerlendirme yaptıkları ve kullanmadıkları ölçme tekniklerinin kullanılmama nedenleri sorulmuştur. Bu nedenler aşağıda yer alan tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Sınıf İçinde Kullandıkları Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılmama Sebeplerine Ait Frekans ve Yüzde Dağılımı*

Ölçme tekniklerini kullanamama sebepleri	f	%
Zamanın yetmemesi	11	26.8
Sınıfların kalabalık olması	9	22
TEOG sınavından dolayı sonuç temelli ölçme araçlarının kullanmak zorunda kalınması	6	14.6
Alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri hakkında bilgi sahibi olunmaması	3	7.3
Alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri hakkında uygulama deneyimlerinin olmaması	2	4.9
Öğrencilerin yorum yapma ve kendilerini ifade etme konusunda yetersiz kalması	2	4.9
Hata yapma korkusundan dolayı alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin kullanılmaması	2	4.9
Öğrencilerin ciddiye almaması	2	4.9
Aşırı iş yükü oluşturması	2	4.9
Öğrencilerin düzgün bir şekilde yapmaması ve bilgi eksiklerinin olması	1	2.4
Okul idaresinin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine gereken önemi vermemesi	1	2.4
Toplam	41	100

Buna göre katılımcılardan 11 kişi zamanın yetmemesini, 9 kişi sınıfların kalabalık olmasını, 6 kişi TEOG sınavından dolayı sonuç temelli ölçme araçlarını kullanmak zorunda kalınmasını sebep olarak göstermiştir. Ayrıca katılımcıların 2 kişi alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin aşırı iş yükü oluşturmasını, 1 kişi öğrencilerin alternatif ölçme ve değerlendirme çalışmalarını düzgün bir şekilde yapmamasını, bu konularda bilgi eksiklerinin olmasını ve 1 kişi

de okul idaresinin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine gereken önemi vermemesini sebep olarak belirttiği görülmektedir.

Bu konuda görüş bildiren katılımcılardan SBÖ-15(K), kavram haritaları, tanılayıcı dallanmış ağaç, proje, rubrik, gözlem ve sözlü sunumu kullandığını fakat diğerlerini kullanmadığını belirtirken; kullanamama sebebi olarak ise bunların çok fazla zaman aldığını ifade etti. SBÖ-9(E) kodlu katılımcı alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri hakkında bilgisinin olmadığını söyledi. SBÖ-4(E) kodlu katılımcı, yazılı sınav ve gözlem tekniğini kullandığını fakat öğrenci ürün dosyasını kullanmadığını dile getirmiştir. Sebep olarak ise öğrencilerin ödev yapma alışkanlığının olmamasını ifade etmiştir. Ayrıca TEOG sınavından dolayı sonuç temelli yaklaşıma uygun olduğundan süreç temelli ölçme ve değerlendirmeyi kullanmasının pek mümkün olmadığı dile getirmiştir. Benzer düşünceye sahip olan SBÖ-12(E) kodlu katılımcı, “5-6-7’lerde test, yazılı yoklama, doğru yanlış, eşleştirme, boşluk doldurma gibi çeşitli yöntemleri, 8. sınıflarda ise sadece test yöntemini kullanarak ölçme yapmaktayım. Çünkü girmeleri gereken bir TEOG sınavı var. Bu yüzden test kullanmak zorundayım. Klasik değerlendirme yöntemine başvuruyordum.” demiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında, katılımcıların geleneksel eğitim ile yapılandırmacı eğitim arasındaki tercih durumlarına ait bulgular, Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Geleneksel Eğitim ile Yapılandırmacı Eğitim Arasındaki Tercih Durumlarını Belirten Görüşlerin Frekans ve Yüzde Dağılımı

Tercih Durumu	f	%
Yapılandırmacı eğitimi tercih ederim.	20	66.7
Her ikisini de tercih ederim.	8	26.7
Geleneksel eğitimi tercih ederim.	2	6.6
Toplam	30	100

Buna göre katılımcılardan 20 kişi yapılandırmacı eğitimi tercih ettiğini belirtmiştir. Katılımcılardan 8 kişi hem geleneksel hem de yapılandırmacı yaklaşımın birlikte kullanılmasını tercih ettiklerini belirtirken; 2 kişi ise sadece geleneksel eğitimi tercih ettiklerini belirtmiştir.

Katılımcılar tercih durumlarını belirtirken yapılandırmacı ve geleneksel yaklaşıma yönelik olumlu ve olumsuz görüşler belirtmiştir.

Katılımcıların yapılandırmacı eğitimin olumlu yanlarına yönelik en çok belirttikleri görüşler, öğrencilerin aktif olması, ezberin olmaması, yaparak-yaşayarak öğrenmenin olması, öğrenme düzeylerinin yüksek ve öğrenmelerin kalıcı olmasıdır. SBÖ-4(K) kodlu katılımcı düşüncesini, “...Yapılandırmacı eğitimde çocukların öğrendikleri daha kalıcı olmakta. Öğrenciler etkin. Ezber yok. Hayatla bağlantılı. Öğrenmenin her zaman devam etmesi. Bunlardan dolayı elbette yapılandırmacı yaklaşım diyorum.” ifade ederken; SBÖ-13(E) kodlu katılımcı ise “Tabi ki yapılandırmacı yaklaşım. Çünkü öğrenciler araştırma yapma becerisi kazandırıyor, yaparak ve yaşayarak öğreniyor ve öğrenme hayat boyu devam ediyor...” şeklinde dile getirmiştir.

Yapılandırmacı eğitimin olumsuz yanlarına yönelik görüş belirten katılımcılar, uygulama aşamasında zaman sıkıntısının olmasını ve sınıf mevcudunun fazla olmasını belirtmişlerdir. Örneğin, SBÖ-6(K) kodlu katılımcı, “Okullarımızda öğrencilerimizle bire bir öğrenme ve aktif öğrenme gerçekleştirebilmemiz için ders saatlerimizin daha fazla olmalı...” şeklinde görüş belirtmiştir. SBÖ-2(K) kodlu katılımcı ise düşüncesini, “...Bu bir bahane değil ama sınıf

mevcutları biraz daha az olsa mesela onar kişi. Ders süresi olarak da sıkıntılar oluyor. Yapılandırmacı eğitimin bu tarz sınıflarda belki tek tercih olarak kullanılabilir...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcılardan geleneksel eğitimin olumlu ve olumsuz yanlarına değinenler de olmuştur. Geleneksel eğitimin olumlu yanlarına yönelik en çok belirtilen görüşler, sınıf mevcudunun fazla olduğu sınıflarda daha kullanışlı olması ve bilgileri öğrencilere kazandırmada etkili olmasıdır. SBÖ-6(E) kodlu katılımcı bununla ilgili düşüncesini, “Geleneksel eğitimin daha etkili olduğunu düşünüyorum. Çünkü bizden istenen öğrencilerin TEOG sınavında soruları doğru cevaplama. Bundan dolayı da dersimiz malum sözel bir ders. Biz de var olan bilgileri öğrenciye kazandırmak amacımız. Bunun için geleneksel yaklaşım daha çok işimizi görüyor.” şeklinde dile getirmiştir. Katılımcıların geleneksel eğitimin olumsuz yanlarına yönelik en sık belirttikleri görüşler ise ezberin olması ve öğrencilerin pasif olmasıdır. Bununla ilgili görüş belirten SBÖ-15(E) kodlu katılımcı, “...Geleneksel eğitimde öğrenciler bilgileri öğrenmiyor adeta ezberliyor. Hem de öğrenciler derse katılmıyor, hep pasif kalıyor. Dolayısıyla bilgilerin kalıcılığı az oluyor...” demiştir.

3.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemine ait elde edilen bulgular, üç başlık altında verilmiştir.

3.3.1. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşım Dayalı Sınıf İçi Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular

Katılımcılardan 26 kişi (% 86.7) sorun yaşadığını belirtirken, 4 kişi (% 4) herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir. İkinci olarak da yaşanan sorunların neler olduğu sorulmuş ve katılımcıların görüşleri Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerin Yapılandırmacı Yaklaşım Dayalı Sınıf İçi Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlara Ait Frekans ve Yüzde Değerleri*

Karşılaşılan Sorunlar	f	%
Ders saatinin yetersiz olması	22	22.4
Sınıflardaki öğrenci sayısının fazla olması	14	14.3
Müfredatın ağır olması	13	13.3
Velilerin ilgisiz olması	10	10.2
Öğrenci seviyelerin düşük olması	7	7.1
Okulun fiziki durumlarının yetersiz olması	7	7.1
Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin düşük olması.	6	6.1
Teknoloji ve materyal eksikliğinin olması	4	4.1
Öğrencilerin derse hazırlıksız gelmesi ve isteksiz olması	3	3.1
Gezi düzenlenmesinin zor ve maliyetli olması	3	3.1
Öğretmenlerin yapılandırmacı anlayışı benimsememesi	2	2
Öğrenciler arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik farklılığın olması	1	1
Velilerin eğitim düzeylerinin düşük olması	1	1
Sınıf tekrarının olmaması	1	1
Başarının sadece sınavla ölçülmesi	1	1
Ders ve çalışma kitaplarının yetersiz olması	1	1
Yapılandırmacı yaklaşıma yönelik olumsuz görüşlerin olması	1	1
Hizmet içi eğitimlerin yetersiz olması	1	1
Toplam	98	100

Buna göre katılımcılardan 22 kişi Sosyal Bilgiler ders saatinin yetersiz olduğunu; 14 kişi sınıflardaki öğrenci sayısının fazla olduğunu ve 13 kişi de SBDÖP’nin ağır olduğunu belirtmiştir.

Ayrıca katılımcılardan 1 kişi ders ve çalışma kitaplarının yetersiz olduğunu; 1 kişi yapılandırmacı yaklaşıma yönelik olumsuz görüşlerin olduğunu ve 1 kişi de yapılandırmacı yaklaşımla ilgili hizmet içi eğitimlerin yetersiz olduğunu belirtmiştir.

Bu konuyla ilgili görüş bildiren SBÖ-12(E) kodlu katılımcı düşüncesini, “Ders saatinin azlığından kaynaklanan konuyu yetiştirememeye sıkıntısı yaşıyabiliyoruz. İşte bu durumda maalesef ben de yapılandırmacı yaklaşımı terk edip sunuş yoluyla öğrenmeye, klasik yöntemlere başvurabiliyorum. Haftalık ders saatinin mutlaka 4 saate çıkarılması gerektiği kanaatindeyim...” şeklinde açıklarken; SBÖ-11(E) kodlu katılımcı da, “...Bir de müfredatın ağır olması bence çok büyük sıkıntı. Eğitim sistemimizde ne kadar çok şey öğretim konumundan, nasıl daha etkili öğretim konumuna geçiş tamamlandığında bu sıkıntı da azalacaktır...” şeklinde ifade etmiştir. SBÖ-15(K) kodlu katılımcı, velilerin ilgisiz olması ve sınıfların kalabalık oluşunu dile getirirken; SBÖ-6(K) kodlu katılımcı da öğrenci seviyelerinin düşük olmasının kendilerini sürekli geriye götürdüğünü dile getirmiştir. SBÖ-1(K) kodlu katılımcı ise hizmet içi eğitim boyutuna değinerek düşüncesini, “...Yapılandırmacı eğitim ile ilgili öğretmenlere verilen hizmet içi eğitimler yeterli değildi. Hem de kaliteli değil. Çünkü öğretmenlerin yapılandırmacı eğitimi çok iyi uygulayamamasından belli oluyor...” şeklinde açıklamıştır.

3.3.2 Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Sınıf İçi Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında katılımcılara yaşadıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerinin neler olduğu sorulmuş ve katılımcıların görüşleri aşağıda yer alan tabloda gösterilmiştir.

Tablo 11. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşıma Dayalı Sınıf İçi Uygulamalarında Karşılaştıkları Sorunlara Yönelik Çözüm Önerilerine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri*

Çözüm Önerileri	f	%
Sosyal Bilgiler ders saati artırılmalı	17	21.3
Hizmet yılı fazla olanlar başta olmak üzere tüm öğretmenlere yapılandırmacı eğitim ile ilgili uygulamalı hizmet içi eğitimler verilmeli	15	18.8
SBDÖP hafifletilmeli, esnekleştirilmeli ve hayatla ilişkilendirilmeli	11	13.8
Okulların fiziki şartlarının iyileştirilmesi	8	10
Sınıf mevcutlarının azaltılması	7	8.8
Okullardaki öğretim teknolojileri ve materyal eksikleri giderilmeli ve mevcut olanlar zenginleştirilmeli	7	8.8
Okuma ve yazma bilmeyen öğrenciler ortaokula geçmemeli	4	5
Velilerle işbirliği artırılmalı	3	3.8
TEOG sınavı gibi sınav odaklı eğitim anlayışından vazgeçilmeli	3	3.8
Okul gezileri (müze, doğal güzellikler vb.) artırılmalı, bununla ilgili MEB tarafından okullara bütçe ayrılmalı	3	3.8
Köy okulları da müstakil ortaokul haline dönüştürülmeli	1	1.3
TEOG katsayısının artırılarak özellikle öğrencilerin derse daha çok önem vermeleri sağlanmalı	1	1.3
Toplam	80	100

* Görüşmeciler bu soruya birden fazla yanıt vermiştir.

Buna göre katılımcılardan 17 kişi Sosyal Bilgiler ders saatinin artırılmasını; 15 kişi hizmet yılı fazla olanların başta olmak üzere tüm öğretmenlere yapılandırmacı eğitim ile ilgili uygulamalı hizmet içi eğitimlerin verilmesini ve 11 kişi de SBDÖP'nin hafifletilmesi, esnekleştirilmesi ve hayatla ilişkilendirilmesini çözüm önerisi olarak belirtmişlerdir. Ayrıca 3 kişi okul gezilerinin artırılması ve MEB tarafından geziler için bütçe ayrılmasını; 1 kişi köy okullarının müstakil

ortaokul haline dönüştürülmesini ve 1 kişi de TEOG katsayısının artırılarak özellikle öğrencilerin derse daha çok önem vermelerinin sağlanması gerektiğini belirtmiştir.

Bu konuda hakkında düşüncesini belirten katılımcılardan bazılarının açıklamaları şu şekildedir:

“...Bir önceki soruda da belirttiğim gibi sorunların çözümünde ders saatinin artırılması önemli bir yer tutuyor. Sosyal Bilgiler dersine gerekli önem verilmeli, İnkılap Tarihi gibi kapsamlı bir dersin 3 saate çıkarılması lazım...” (SBÖ-12E).

“...Sınıflardaki öğrenci sayıları 15’e düşürülmeli ki yapılandırmacılık daha rahat uygulansın.” (SBÖ-13E).

“Öncelikle sınıf bazında düşünürsek; bazı kademelerde bazı konuların çıkartılması gerekiyor. 5. Sınıflarda Atatürk ilke ve inkılapları konusunun soyut olması öğrenmeyi zorlaştırırken; 6. Sınıflarda ölçek konusu 7’lere kaydırılmalı. Ayrıca 6. Sınıflardaki yoğun müfredatın sadeleştirilmesi bu dersin niteliğini artıracaktır.” (SBÖ-12E).

“Yapılandırmacı yaklaşımın uygulamalarının nasıl olduğunu anlatan örnek etkinlik kitapları, cd. vb. materyaller hazırlanmalı ve bunlardan öğretmenlerin yararlanması sağlanabilir.” (SBÖ-10K).

SBÖ-3(E) kodlu katılımcı, özellikle kırsal alanlardaki okulların imkânlarının artırılması; SBÖ-4(K) kodlu katılımcı, öğretmenlere yapılandırmacılıkla ilgili seminerlerin verilmesi; SBÖ-13(E) kodlu katılımcı, okuma yazmaya çok önem verilmesi ve okuduğunu anlama üzerinde yoğunlaşması; SBÖ-4(K) kodlu katılımcı da velilerle olan iletişimin artırılması gerektiğini dile getirmişlerdir.

3.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında, katılımcıların Sosyal Bilgiler dersinin niteliğinin artırılmasına ait görüşlerine ait bulgular, Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Sosyal Bilgiler Dersinin Niteliğinin Artırılması İlişkin Görüşlere Ait Frekans ve Yüzde Değerleri*

Niteliğin Artırılması	f	%
Öğretmenlere yapılandırmacı yaklaşımın özü iyi bir şekilde tanıtılmalı ve öğretmenler bu konuda sürekli olarak denetlenmeli	5	15.6
Yapılandırmacı yaklaşıma göre işlenen derslerde görsellerden fazlasıyla istifade edilmeli	4	12.5
Fatih Projesi’nin bir an evvel tamamlanmalı ve tüm Türkiye’de hayata geçirilmeli	4	12.5
Sosyal Bilgiler laboratuvar sistemi kurulmalı	3	9.4
Sosyal Bilgiler ile ilgili öğretmenlerin yaptıkları güzel etkinlikler sosyal medya aracılığıyla paylaşılmalı	2	6.25
Çoklu zekâ alanlarıyla ilgili etkinlikler sınıflarda daha çok uygulanmalı	2	6.25
Geleneksel yaklaşım ile yapılandırmacı yaklaşım hakkında sürekli araştırmalar yapılmalı	1	3.1
İyi eğitim almış öğretmen, fiziki şartları iyi bir okul ve bilinçli bir öğrenci üçlüsü olmalı	1	3.1
Yapılandırmacı eğitimin tüm eğitim kademelerinde eş zamanlı olarak uygulanması	1	3.1

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşımına Dayalı...

Sosyal Bilgiler dersi içerisinde Tarih ve Coğrafya disiplinlerine ağırlık verilmeli	1	3.1
Sosyal Bilgiler dersi içerisindeki Tarih konularının azaltılması	1	3.1
SBDÖP'deki kazanımların öğretmen tarafından somutlaştırılarak hazırlanması	1	3.1
Ders kitaplarının yörelere uygun olması	1	3.1
Öğrenciler iyi gözlenmeli ve öğrencilerin gizli güçleri ortaya çıkarılmalı	1	3.1
Kaynak kişilerden yararlanma yaygın hale getirilmeli	1	3.1
Yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yapılan performans çalışmaları artırılmalı	1	3.1
Öğrenciler üzerindeki sınav stresi en aza indirilmeli	1	3.1
Öğretmenlik mesleğine hakettiği değerin ilk başta MEB tarafından verilerek öğretmenlik mesleğinin saygınlığı artırılmalı	1	3.1
Toplam	32	100

* Görüşmeciler bu soruya birden fazla yanıt vermiştir.

Buna göre katılımcılardan 5 kişi öğretmenlere yapılandırmacı yaklaşımın özünün iyi bir şekilde tanıtılmasını ve öğretmenlerin bu konuda sürekli olarak denetlenmesini; 4 kişi yapılandırmacı yaklaşıma göre işlenen derslerde görsellerden fazlasıyla istifade edilmesini; 4 kişi de Fatih Projesi'nin bir an evvel tamamlanması ve tüm Türkiye'de hayata geçirilmesinin Sosyal Bilgiler dersinin niteliğini artıracaklarını belirtmiştir. Ayrıca 1 kişi yapılandırmacı yaklaşıma dayalı olarak yapılan performans çalışmalarının artırılmasını; 1 kişi öğrenciler üzerindeki sınav stresinin en aza indirilmesini ve 1 kişi de öğretmenlik mesleğine hak ettiği değerin ilk başta MEB tarafından verilerek öğretmenlik mesleğinin saygınlığının artırılması gerektiğini belirtmiştir.

Bu konuda hakkında düşüncesini belirten katılımcılardan bazılarının açıklamaları şu şekildedir:

"Öğretmenlere yapılandırmacı yaklaşım yeniden güzel bir şekilde açıklanmalı ve uygulayıp uygulanmadığı denetlenmelidir." (SBÖ-12K).

"Bizim bildiğimiz klasik sistemle şimdiki yapılandırmacı yaklaşım araştırılmalı. Hangisi daha iyidir diye. Daha sonra yapılandırmacılık başta bilmeyen öğretmenlere güzelce anlatılmalı ve derste nasıl yapacağımızı bize anlatmalılar. Çağı yakalamak diyorlar. Çağ böyle yakalanmaz. Eskiden öğretmen olmadan biz farklı sistemle yetişiyoruz. Sizler farklı sistemle. Biz pek bilmiyoruz. Siz biliyorsunuz. Biz bile kendi aramızda çakışıyoruz." (SBÖ-2E).

"Öğretmenlere yapılandırmacı yaklaşım yeniden güzel bir şekilde açıklanmalı ve uygulayıp uygulanmadığı denetlenmelidir." (SBÖ-12K).

"Yapılandırıcı yaklaşımın daha iyi uygulanması için öncelikle üniversitelerin öğretmenlerinin, bu yaklaşımla yetiştirilmesi gereklidir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin eski alışkanlıklarını terk edip bu yaklaşımı en iyi şekilde öğrenmesi, devamlı kendini geliştirmesi ve uygulaması gerekmektedir." (SBÖ-7E).

SBÖ-1(K) kodlu katılımcı, her okulda Sosyal Bilgiler laboratuvar sisteminin kurulması; SBÖ-4(E) kodlu katılımcı, ilkökul, ortaokul, lise ve üniversitede aynı yaklaşımın eş zamanlı olarak kullanılması; SBÖ-5(E) kodlu katılımcı tarih konularının azaltılması; SBÖ-8(E) kodlu katılımcı, ders kitaplarının yörelere uygun olarak hazırlanması ve SBÖ-7(E) kodlu katılımcı da sosyal

medya grupları ve resmi eğitim siteleri aracılığıyla çalışmaların öğretmenlerimizle paylaşılması niteliğin artırılmasına yönelik paylaşılan görüşlerdir.

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın bulgularını incelediğimizde katılımcıların çoğu sınıf içi uygulamalarında anlatım yöntemini (Atbaşı,2007; EARGED, 2005) ve soru-cevap tekniğini (Ergani, 2010) sık kullanmaktadırlar. Öğretmenlerin yarıdan fazlası da örnek olay yöntemini kullandığını belirtmişlerdir. Tüm bunlarında yanı sıra drama, beyin fırtınası, tartışma, altı şapkali düşünme, kavram haritası, problem çözme, eğitsel oyunlar, gösteri, simülasyon, balık kılıcı, gezi-gözlem, öykü oluşturma, proje ve istasyon gibi öğrenci merkezli yöntem ve tekniklerini ise çok az kullanmaktadırlar. Sarıaslan (2005); Kalaycıoğlu (2007); Çelikkaya ve Kuş (2009); Önen, Mertoğlu, Saka, Gürdal (2009) ile Akpınar ve Aydemir (2012) yapmış olduğu araştırmalarda öğretmenlerin anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniğini çok sık diğer yöntem ve tekniklerini ise az kullandıklarını tespit etmişlerdir. Buradan hareketle yapılan araştırmaların sonuçlarıyla bu araştırmanın sonuçlarının aynı olduğu söylenebilir. Ayrıca Bulut ve Arslan'ın (2010) yapmış olduğu araştırmada öğretmenler, eğitim-öğretim sürecinde SBDÖP'de yer alan çağdaş öğrenme yaklaşımlarına yeteri kadar yer vermedikleri sonucuna ulaşmıştır. Araştırmanın bulguları Bulut ve Arslan'ın (2010) araştırmasıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmadan çıkan bu sonuçlara bakıldığında katılımcıların sınıf içi uygulamalarında kullandıkları yöntem ve tekniklerin daha çok öğretmen merkezli olduğu söylenebilir. Türk eğitim sistemi, yapılandırmacı yaklaşımla 2005 - 2006 eğitim ve öğretim yılında karşılaşmıştır. O günden bugüne öğretmenlerin öğrenci merkezli yöntem ve tekniklere alışmış olması gerekirken halen alışamamasının altında birtakım eksikliklerin olduğu söylenebilir. Bu eksikliklerden birisinin, öğretmenlerin eğitim fakültelerinden ya da aldıkları hizmet içi eğitimlerden kaynaklandığı söylenebilir. Nasıl mı? Ünlü, Koçoğlu ve Ay'ın (2015) yapmış olduğu araştırma, bunun nasıl olduğunu çok iyi bir şekilde gözler önünde sermektedir. Yaptıkları araştırmada, Sosyal Bilgiler lisans programında eğitim gören öğretmen adayları, uygulama derslerinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Öğretmen adayları, yeterli uygulama imkânlarına sahip olamadıkları için teorik derslerden mesleki anlamda yararlanamadıklarını ve öğrendiklerinin ezberden öteye geçemediğini ifade etmişlerdir.

Araştırmanın bulgularını incelediğimizde katılımcıların tamamının, sınıf içi uygulamalarda öğretim teknolojisi ve materyallerinden faydalandığı görülmüştür. Sınıf içinde kullanılan öğretim teknolojisi ve materyallerle ilgili olarak öğretmenlerin tamamı ders ve çalışma kitaplarını kullandığını belirtmişlerdir. Katılımcıların çoğu ise internet, bilgisayar ve çalışma yapraklarını kullandığını ifade etmiştir. Bu sonuç, Akpınar ve Aydemir'in (2012) yaptığı araştırma sonucu ile uyan ve uymayan yanları vardır. En fazla kullanılan materyallerin basılı materyal sonucu ile bu araştırmanın sonucu aynı iken en az kullanılan materyaller sonucundaki internet sonucu ile aynı değildir. Ayrıca katılımcıların materyallere ulaşma konusunda zorluk yaşamadığı görülmüştür. Aykaç (2007), Atbaşı (2007) ile Bulut ve Arslan'ın (2010) yapmış olduğu araştırmalarda Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin gerekli olan araç-gereç ve materyallere ulaşma konusunda sıkıntı yaşadıkları görülmüştür. Araştırmanın sonucu, yapılan bu araştırma sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Araştırma sonuçlarının örtüşmemesini, öğretmenlerin materyal hazırlama konusundaki gelişimi ile açıklayabiliriz.

Katılımcıların tamamının, öğrencileri değerlendirirken kullandığı ölçme ve değerlendirme aracının eşleştirme, açık uçlu, boşluk doldurmalı, doğru-yanlış ve çoktan seçmeli sorulardan oluşan yazılı yoklamalar olduğu görülmüştür (Çelikkaya, Karakuş ve Öztürk Demirbaş, 2010; Bayram, 2012). Öğretmenlerin geleneksel ölçme-değerlendirme araçlarını tercih ettikleri görülmektedir. Öğrenci başarısının sadece yazılı ya da sözlü sınavlarla ölçülmesi ve değerlendirilmesi uygun görülmemektedir (MEB, 2005a). Öğretmenlerin SBDÖP'ye riayet etmediğini söylemek pek de yanlış olmayacaktır.

Katılımcıların sınıf içi uygulamalarında kullandığı yöntem-teknikler, öğretim teknolojileri ve materyalleri ile ölçme ve değerlendirme araçlarına ait veriler incelendiğinde en büyük sıkıntılarının ölçme ve değerlendirme uygulamalarında olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanımı ve hazırlanması konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduğu düşünülebilir.

Araştırmadan çıkan sonuca göre, katılımcıların yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ile geleneksel eğitim yaklaşımı arasında tercih durumlarına bakıldığında öğretmenlerin çoğunluğunun yapılandırmacı eğitim anlayışını tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin, iyi bir eğitim ortamını oluşturabilmek için yapılandırmacı eğitim anlayışına devam edilmesi gerektiğine inandıkları söylenebilir. Geleneksel eğitim anlayışı ile eğitimde başarının olacağına inanmadıkları düşünülebilir. Araştırmada ortaya çıkan bu sonuç ile Çetin (2007), Tural (2009), Ünal ve Çelikkaya (2009), Bulut ve Arslan (2010), Dinç ve Doğan (2010), Yanpar Yelken, Üredi, Tanrıseven ve Kılıç (2010), Akşit (2011), Fettahoğlu (2011), Önen, Erdem, Uzal ve Gürdal (2011) yapmış olduğu araştırmalarda elde ettiği sonuçlarla paralellik göstermektedir. Araştırmaya katılan öğretmenler, tercih durumlarının nedenlerini de belirtmişlerdir. Belirtilen nedenler genelde yapılandırmacı yaklaşımın olumlu yanlarına yönelik olmuştur. Buradan, öğretmenlerin yapılandırmacı eğitim anlayışının üstünlüğünü kabul ettiklerini söylemek mümkündür.

Katılımcılar, en fazla karşılaşmış oldukları sorunları; Sosyal Bilgiler ders saatinin az olması (Sarıaslan, 2005; Arslantaş, 2006; Çetin, 2007; Atbaşı, 2007; Başoğlu, 2009; Dinç ve Doğan, 2010; Kuş ve Çelikkaya, 2010; Akşit, 2011; Önen, Erdem, Uzal ve Gürdal, 2011; Yılmaz ve Tepebaş, 2011; Bayram, 2012), sınıflardaki öğrenci sayısının fazla olması (Sarıaslan, 2005; Aykaç, 2007; Çetin, 2007; Başoğlu, 2009; Kuş ve Çelikkaya, 2010; Önen, Erdem, Uzal ve Gürdal, 2011; Yılmaz ve Tepebaş, 2011; Bayram, 2012), SBDÖP'nin ağır olması (Atbaşı, 2007; Dinç ve Doğan, 2010; Kuş ve Çelikkaya, 2010; Akşit, 2011; Fettahoğlu, 2011; Önen, Erdem, Uzal ve Gürdal, 2011) şeklinde ifade etmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri sorunlardan yola çıkarak çözüm önerileri getirmiştir. En çok istedikleri çözüm önerileri; Sosyal Bilgiler ders saatinin artırılması (Akdağ, 2008; Bayram, 2012), yapılandırmacı yaklaşıma yönelik sınıf içi uygulamaların rahat bir şekilde yapılabilmesi için sınıf mevcutlarının 10-15 kişi gibi uygun seviyelere çekilmesi (Bayram, 2012; Sarıaslan, 2005), bazı konuların SBDÖP'den çıkarılması, esnekleştirilmesi ve hayatla ilişkilendirilmesi, okullardaki öğretim teknolojileri ve materyal eksiklerinin giderilmesi ve mevcut olanların zenginleştirilmesi (Çetin, 2007; Akdağ, 2008; Kuş ve Çelikkaya, 2010) şeklindedir.

Araştırmada var olan sorunların önceden de var olduğu görülmektedir. Bu sorunlara çözüm getirilmemeye devam edildiği sürece sorunların devam edeceği düşünülebilir.

Katılımcıların, Sosyal Bilgiler dersinin niteliğini artırmak için en fazla belirttikleri görüşler; öğretmenlere yapılandırmacı yaklaşımın özünün iyi bir şekilde anlatılması ve öğretmenlerin bu konuda sürekli olarak denetlenmesi; derslerde görsellerden fazlasıyla istifade edilmesi; Fatih

Projesi'nin bir an evvel tamamlanıp tüm Türkiye'de hayata geçirilmesi (Kaya ve Aydın, 2011); okullarda Sosyal Bilgiler laboratuvar sisteminin uygulanması (Akdağ, 2008) şeklindedir.

Programın uygulayıcısı olan öğretmenlerden görüş alınması, çok önemlidir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamalarının ve bunun neticesinde SBDÖP'nin geleceğinin bu görüşlere bağlı olduğu söylenebilir. Araştırmadan çıkan sonuçlar doğrultusunda bazı öneriler sunulmuştur. Sosyal Bilgiler öğretmenlerine öğretim yöntem ve teknikleri ile bilhassa alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri hakkında MEB tarafından teorik ve uygulamalı hizmet içi eğitimler verilebilir. Sosyal Bilgiler dersinde kullanılması gereken öğretim teknolojileri ve materyallerine ait okullardaki eksiklikler giderilebilir ve mevcut olan öğretim teknolojisi ve materyalleri zenginleştirilebilir. Ayrıca okulların fiziki şartları iyileştirilebilir. Sosyal Bilgiler laboratuvarı oluşturulabilir. Sosyal Bilgiler haftalık ders saati artırılabilir. Sınıf mevcutları kalabalık olmamalı. Sınıftaki öğrenci sayısı 10 – 15 kişi arasında olabilir. SBDÖP sadeleştirilebilir, esnekleştirilebilir ve hayatla daha fazla ilişkilendirilebilir.

Kaynaklar

- Akdağ, H. (2008). *İlköğretim 6. ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının öğretmen ve öğrenci açısından uygulama dönütleri (Konya ili örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akpınar, B. ve Aydemir, A. (2012). İlköğretim 7. sınıf Sosyal Bilgiler öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 41-53.
- Akpınar, M. (2010). Antropoloji. A. S. Bilgili (Editör). *Sosyal bilgilerin temelleri* (s. 97-109). Pegem Akademi: Ankara.
- Akşit, İ. (2011). *İlköğretimde görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar (Denizli-Erzurum örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Arslantaş, S. (2006). *6. ve 7. sınıflarda Sosyal Bilgiler dersi program uygulamalarında karşılaşılan sorunların öğretmen görüşleri açısından incelenmesi (Malatya ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Atbaşı, C. (2007). *İlköğretim II. Kademe (6. ve 7. sınıfta) Sosyal Bilgiler dersinin öğretimi ve öğretiminde yaşanan güçlükler (Aksaray örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Aydın, H. (2012). *Felsefi temeller ışığında yapılandırmacılık*. Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.
- Aykaç, N. (2007). İlköğretim Sosyal Bilgiler dersi eğitim-öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 46-73.
- Baçoğlu, M. (2009). *Sosyal Bilgiler 6. ve 7. sınıf öğretim programlarının öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Bayram, H. (2012). *Sosyal Bilgiler dersinde alternatif ölçme değerlendirme yöntemi olarak portfolyo (öğrenci ürün) dosyası, performans ve proje görevi uygulamasına ilişkin*

- öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kilis.
- Bulut, İ. ve Arslan, S. (2010). İlköğretim 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi. *International Conferense on New Trends in Education and Their Implications*, 367-379.
- Çandar, H. ve Şahin, A. E. (2013). Yapılandırmacı yaklaşımın sınıf yönetimine etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 44, 109-119.
- Çelikkaya, T. ve Kuş, Z. (2009). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 741-758.
- Çelikkaya, T. Karakuş, U. ve Öztürk Demirbaş, Ç. (2010). Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ölçme-değerlendirme araçlarını kullanma düzeyleri ve karşılaştıkları sorunlar. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 57-76.
- Çetin, F. (2007). *İlköğretim 4. sınıf Sosyal Bilgiler öğretim programının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi (Meram ilçesi örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Demirel, Ö. (2004). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Pegem A Yayıncılık: Ankara.
- Dilaver, H. H. ve Akyürek Tay, B. (2011). Sosyal bilgilerde yapılandırmacılık. B. Tay ve A. Öcal (Editörler). *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* (s. 99-129). Pegem Akademi: Ankara.
- Dinç, E. ve Doğan, Y. (2010). İlköğretim ikinci kademedeki Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve uygulanması hakkında öğretmen görüşleri. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 17-49.
- Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi (EARGED). (2005). *PISA 2003 projesi ulusal nihai rapor*. Milli Eğitim Basımevi: Ankara.
- Ergani, K. (2010). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim yöntem ve teknikleri materyal kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Ersoy, A.R. (2008). Yapılandırmacı yaklaşım. Z. Cafoğlu ve M. Aksüt (Editörler). *Eğitim psikolojisi* (s. 229-244). Grafiker Yayıncılık: Ankara.
- Fettahoğlu, B. (2011). *7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Kalaycıoğlu, E. (2007). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf Sosyal Bilgiler programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Kaya, H. ve Aydın, F. (2011). Sosyal Bilgiler dersindeki coğrafya konularının öğretiminde akıllı tahta uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 3(1), 179-189.

- Kuş, Z. ve Çelikkaya, T. (2010). Sosyal Bilgiler öğretimi için Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin beklentileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 69-91.
- MEB (2005a). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 4-5. sınıflar öğretim programı ve kılavuzu*. Milli Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- MEB (2005b). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi 6-7.sınıflar öğretim programı kılavuzu*. Milli Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- Önen, F. Erdem, A. Uzal, G. ve Gürdal, A. (2011). Öğretmenlerin yapılandırmacı programının uygulanabilirliğine ve alanla ilgili kitapların yeterliliğine ilişkin görüşleri: Tekirdağ örneği. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 5(2), 115-137.
- Önen, F. Mertoğlu, H. Saka, M. ve Gürdal, A. (2009). Hizmet içi eğitimin öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgilerine etkisi: Öpyep örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 9-23.
- Özden, Y. (2011). *Öğrenme ve öğretme*. Pegem Akademi: Ankara.
- Sarıaslan, Y. (2005). *Sosyal Bilgiler öğretiminde sınıf öğretmenlerinin öğretim yöntemleri ile ilgili bilgi becerilerini uygulama düzeyi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şaşan, H. H. (2002). Yapılandırmacı öğrenme. *Yaşadıkça Eğitim*. 49-52.
- TTKB (2005). Talim Terbiye Kurulu Kararları. http://ttkb.meb.gov.tr/kurulkararlari/fihristler/fihrist_2005.pdf adresinden alınmıştır.
- Tural, A. (2009). *İlköğretim ikinci kademedeki Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı'na ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünal, Ç. ve Çelikkaya, T. (2009). Yapılandırmacı yaklaşımın Sosyal Bilgiler öğretiminde başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi (5. sınıf örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 197-212.
- Ünlü, İ., Koçoğlu, E. ve Ay, A. (2015). Sosyal Bilgiler lisans programındaki uygulamalı derslere yönelik öğretmen adayı görüşlerinin incelenmesi. *Mediterranean Journal of Humanities*, V/1, 371-386.
- Yanpar Yelken, T. Üredi, L. Tanrıseven, I. ve Kılıç, F. (2010). İlköğretim müfettişlerinin yapılandırmacı program ile öğretmenlerin yapılandırmacı öğrenme ortamı oluşturma düzeylerine ilişkin görüşleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 31-46.
- Yaşar, Ş. ve Gültekin, M. (2009). Anlamlı öğrenme için etkili öğretim stratejileri. C. Öztürk (Editör). *Sosyal bilgiler öğretimi demokratik vatandaşlık eğitimi* (s. 77–109). Pegem Akademi: Ankara.
- Yel, S., Taşdemir, A. ve Yıldırım, K. (2011). Sosyal bilgilerde öğretim strateji, yöntem ve teknikleri. B. Tay ve A. Öcal (Editörler). *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* (s. 41–98). Pegem Akademi: Ankara.

- Yeşiltaş, E. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde öğretim materyalleri ve teknolojileri. M. Safran (Editör). *Sosyal bilgiler öğretimi* (s. 223–242). Pegem Akademi: Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Yılmaz, K. ve Tepebaş, F. (2011). İlköğretim düzeyinde Sosyal Bilgiler eğitiminde karşılaşılan sorunlar: mesleğine yeni başlayan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 157-177.

Extended Summary

1. Introduction

There is a great explosion of information in today's world. It is impossible for people to have all the information. Therefore, instead of storing information, people are in need of accessing, interpreting and using information in line with their needs. It is not right to talk about a single education system in the world. The education system is constantly changing. In Turkey, for many years before 2005, the traditional education system was in use. In the traditional education system, teacher, students and information is in the centre. The teacher is the one to transfer the information to students. The student is responsible for getting the information from the teacher and books. In Turkey, since 2005, the traditional education system has been replaced by the constructivist approach. This approach has primarily been reflected in the curriculum. As with all teaching programs, there have also been changes in the curriculum of the Social Studies course. In constructivist approach, the student is in the center. The student himself attains the information. In other words, learning is a process that occurs in the mind of the individual. The individual actively reaches the information and all the responsibility belongs to himself. With the constructivist approach, the mission of the teacher has also changed. The teacher has taken a position to guide the individual in learning process.

The reflections of the constructivist approach that has been implemented in Turkey for about ten years is a matter of curiosity. Therefore, it has been deemed necessary to search the views of Social Studies teachers about the classroom practices based on constructivist approach, the problems they encounter during these practices and the solution proposals to these problems.

2. Purpose and Significance

The purpose of this research is to put forth the views of Social Studies teachers, working in Tokat province in 2015-2016 academic year, on classroom practices based on constructivist approach. The constructivist approach was first implemented in Turkish Education System in 2005-2006 academic year. It is a matter of concern whether the constructivist approach has been implemented or not as desired by teachers in Turkey since the day it was put into practice. In this study, it has been researched to what extent Social Studies teachers use constructivist approach in the class, what kind of troubles they experience during the practice and what kinds of suggestions can be made to increase the quality of Social Studies course. Findings and results of this research are important in terms of contributing and giving feedback to teachers of this course, program development specialists and researchers who want to work in this field.

3. Method

This research is a qualitative research with descriptive properties. The case study pattern, a qualitative research pattern, has been applied in this study that has been carried out to reveal the results of views of Social Studies teachers on classroom practices based on the constructivist approach.

4. Conclusion and Recommendations

It has come out that, in classroom applications, Social Studies teachers use lecture method and question-answer technique mostly; the case study method moderately. Such methods and techniques as drama, brain storming, discussion, six-hat thinking, problem solving and educational games have been found to be used less. Social Studies teachers have been found to

use course books and workbooks excessively ; internet and worksheets moderately and such teaching technologies and materials as computer, projection, smart board, sphere, maps, models and time chart rarely. It has arisen that Social Studies teachers use written exam papers consisting of matching, open-ended, gap filling, true-false and multiple choice questions the most. It has been found that they use such constructivist approach assessment and evaluation methods as oral presentation, project paper, self evaluation, peer evaluation, concept maps little. It has been determined that Social Studies teachers have adopted and requested the constructivist approach. The major problem Social Studies teachers face in their constructivist approach-based classroom practices is the few number of course hours per week. This is followed by the problems of crowde classes and intense curriculum. Social Studies teachers offer increasing weekly lesson hours, reducing classroom sizes and lessening the curriculum as solution. In addition, Social Studies teachers think that transferring to the Social Studies laboratory system, re-telling well the constructivist approach to the teachers, constantly supervising the teachers' implementation of the constructivist approach and the completion of the Fatih Project in Turkey as soon as possible will increase the quality of the Social Studies course.

A number of suggestions have been made considering the findings of the research. Some of these suggestions are as follows: Theoretical and practical in-service trainings about the constructivist approach should be given by the Ministry of National Education of the Republic of Turkey to all Social Studies teachers, Social Studies weekly lesson hours should be increased, the number of students in the class should be reduced and the curriculum should be lightened.